

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 45 (2).

Izdan 1 januara 1935.

PATENTNI SPIS BR. 11273

Pribanić Mijat, učitelj, Zagreb, Jugoslavija.

Kosilica odnosno žetelica.

Prijava od 8 februara 1934.

Važi od 1 juna 1934.

Do sada su poznate mnoge vrste kosilica, odnosno žetelica, koje se upotrebljavaju u narodnom gospodarstvu za kosidbu odnosno za žetvu. Svi ovakovi do sada upotrebljavani strojevi imaju veoma komplikirani mehanizam, a naročito su komplikirane transmisije, posredstvom kojih se pokreće nož na grebenu stroja. Usled toga ovakovi strojevi imaju veliku težinu, koja otežava kretanje stroja, budući da ovaj upada u mekano zemljište, a najveći im je nedostatak u tome, što se usljed komplikiranosti veoma često pokvari tranzmisioni mehanizam a to prouzrokuje često prekidanje rada, radi izvedbe nužnih popravaka, pa dosljedno gubitak radnog vremena.

U svrhu, da se izbegnu navedene mane izrađena je ova kosilica, odnosno žetelica. Ona se odlikuje jednostavnošću mehanizma, koji omogućuje automatsko mazanje zupčanika i ležaja, relativno manjom težinom, a uza sve to neprekidnim pravilnim radom i hodom, te umanjivanjem tranzmisionog trenja na minimum.

Slika I prikazuje presjek stroja, slika II zgleđ stroja, odozgora a slika III detalj završaća poluge.

Stroj sastoji iz povoza sa dva kotača I i sa rudom 2. Kotači I spojeni su glavnom osovinom 3, a imaju na obodu izbočine, da se spriječi klizanje povoza. Glavna osovina 3 može da bude napravljena tako, da se okreće skupa sa kotačima I kao kod postojećih sličnih strojeva ili pak, što je bolje, može da bude nepomična, a da se kotači I svojim ležajima okreću na krajevima glavne osovine. Sa lijevim kotačem I, posredstvom šupljeg cilindra 4, spojen je veliki zupčanik 5. Na

glavnoj osovinu 3, neposredno do velikog zupčanika 5, nalaze se uporišta 6. Blizu gornjeg kraja uporišta 6 nalazi se ležaj osovine 7, koja nosi izvan uporišta manji zupčanik 8, a među uporištima veći zupčanik 9. Manji zupčanik 8 zapinje o veliki zupčanik 5, a veći zupčanik 9 zapinje u zupčanik 10, kojeg osovina zapinje o veliki zupčanik 5, a veći zupčanik 9 zapinje u zupčanik 10, kojeg osovina leži također na uporištima 6 i na uporištu 11. Na osovinu zupčanika 10 između uporišta 6 i 11 pričvršćen je istostranični cilindar 12. U plaštu ovog cilindra urezan je helikoidalni žljeb polukružnog profila, tako da na jednoj polovini plašta žljeb dopire od osnovke do osnovke u jednom smjeru, a na drugoj polovini plašta u protivnom smjeru na način, da oba ova dijela žljeba prave jednu neprekinutu udubinu naokolo plašta. Na rudi 2 pričvršćeno je uporište 13. Ovo se uporište u svom prvom dijelu a spušta u vertikalni sa rudi, onda se lomi pod pravim kutom i podužuje se horizontalno krakom b, koji se krak naslanja na nosnu prečku 14. Na kraju kraka b uporišta 13 nalazi se zglojni ležaj poluge 15. Poluga 15 može se pomicati uo vom ležaju desno i lijevo na osovinu 16, a isto donekle i u smjeru dolje i gore na ležaju 17. Stražnji krak poluge 15 produžava se ispod glavne osovine 3 i završava kratkim tanjim vratom, koji nosi na kraju čeličnu kuglicu 18. Kuglica 18 upada u helikoidalni žljeb cilindra 12 i to tačno ispod osi cilindra. Prednji kraći krak poluge 15 ima na svom kraju zglob 19, u kojem se spaja sa polugom 15 jedan krak motke 20. Da bi se kuglica 18, koja se nalazi na stražnjem kraju poluge 15, mogla udaljiti iz helikoidalnog žljeba cilindra 12,

namještena je i pričvršćena na osovini 3 posebna naprava. Ova naprava na osovini pred cilindrom 12 sastoji iz kutije 21. U gornjem otvorenom dijelu ove kutije nalazi se pomična pločica 22, a ispod dna kutije druga pločica 23. Ove dvije pločice spojene su međusobom dvama željeznim štapićima 24, koji prolaze kroz dvije pripadne rupe na dnu kutije. Elastična pera 25, natakuta na štapićima 24, imaju uporište na dnu kutije 21, potiskuju gornju pločicu 22 i povlače prama gore donju pločicu 23, koja leži između dužeg kraka poluge 15 i dna kutije 21. Neposredno nad pločicom 22 pričvršćena je poluga 26, koja ima uporište u zglobu 27. Ovom polugom 26 postiskuje se pločica 22, dosljedno pločica 23 i poluga 15. Drugi kraj motke 20 zglobno je spojen sa napravom za rezanje t.j. letvom, na kojoj su pričvršćeni trouglati noževi za rezanje 28, kao kod ostalih sličnih strojeva, koji se pomiču amo tamo na grebenu. Svaki je nož posebno prišraf-ljen uz letvu u svrhu, da se po potrebi može otšarafiti i zamijeniti novim nožem. Greben ima, kao kod sličnih strojeva, šiljke 29, razdjelivač 30, plohu za klizanje 31 i otkosnu dasku 32 sa motkom. Na plohi za klizanje nalazi se zaštitni luk 33 sa uporištem 34 za dizanje grebena i uporištem 35 za nagibanje grebena. Kao i kod drugih strojeva na osovini je usađeno sjedalo 36 za upravljača stroja.

Konjskom zapregom pokreće se stroj. Lijevi kotač 1 okreće veliki zupčanik 5, a ovaj, posredstvom zupčanika 8, 9, i 10, okreće čelični cilindar 12. Kod okretanja čeličnog cilindra 12 helikoidalni žljeb pomiče desno i lijevo čeličnu kuglicu 18. Ovim pomicanjem kuglice 18 pomiče se poluga 15 desno i lijevo na osovini 16. Jednom polovinom okreta cilindra 12 pomakne se drugi krak poluge 15 lijevo, a drugom polovinom okreta cilindra pomakne se isti krak desno. Razmjer dužina krakova poluge 15 tako je udešen, da dok se duži krak poluge pomakne za visinu cilindra, drugi kraći krak poluge pomakne se toliko, koliko treba, da posredstvom motke 20 povuče svaki nož 28 između dvaju susjednih

šiljaka 29 na grebenu, te noževi prerežu travu ili vlati žita, koje su pomicanjem stroja dospjele među šiljke 29. Ako se za vrijeme kretanja stroja hoće da zaustavi kosidba, upravljač povuče polugu 26, koja, djelovanjem na pločicu 22, na štapiće 24 i na pločicu 23, pritisne polugu 15 i time udalji čeličnu kuglicu 18 iz helikoidalnog žljeba cilindra 12, pa prestane pomicanje noževa na grebenu. Kao na drugim sličnim strojevima, u svrhu prilagođavanja rada, daje se greben nešto nadignuti prednjim dijelom posredstvom poluge 37, a, nakon prestanka radom, daje se greben osoviti posredstvom poluge 38 i zakvačiti uz rudo posebnom šipkom.

Ova se kosilica pretvara u žetelicu na poznati način, ako se na greben prišarafu rešetka, montiraju se grablje i doda se na osovinu drugo sjedalo za manipulanta grabljama.

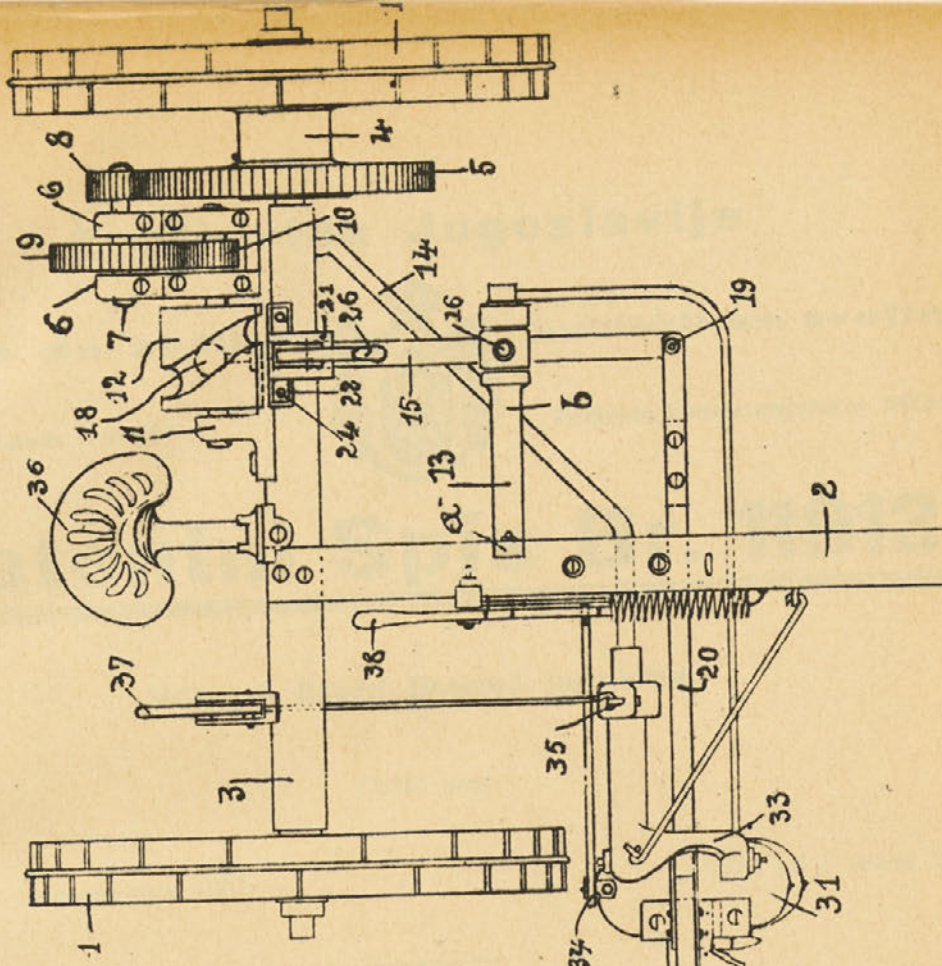
Patentni zahtjevi:

1.) Kosilica, odnosno žetelica, označena time, da se kod kretanja stroja posredstvom tranzmisionih zupčanika okreće čelični cilindar 12 i da ovo okretanje vrši pomicanje noževa na grebenu posredstvom motke 20 i poluge 15, koja se pomiče u zglobnom ležaju na uporištu 13 djelovanjem helikoidalnog žljeba cilindra 12 na kuglicu 18, koja se nalazi na kraju dužeg kraka poluge 15.

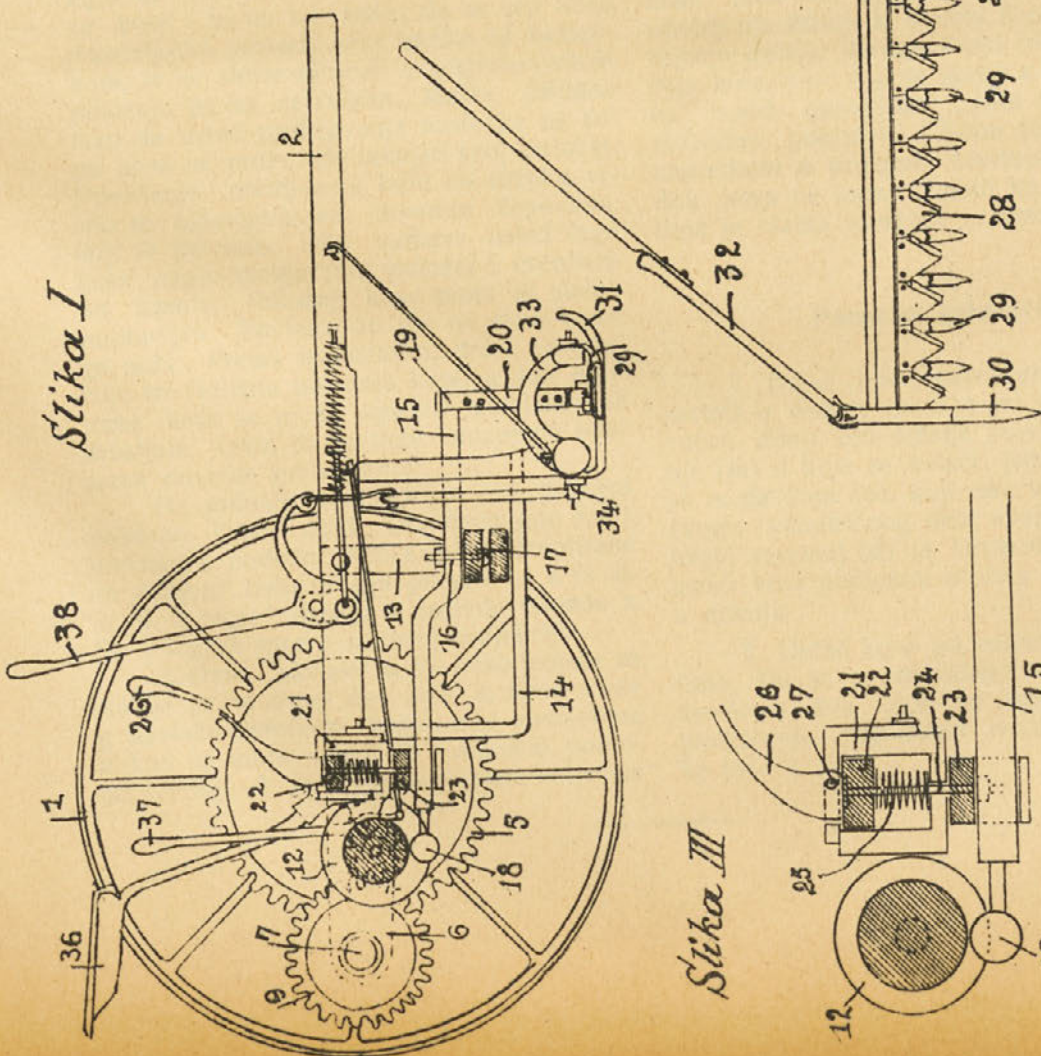
2.) Kosilica, odnosno žetelica, u zahtjevu pod 1.), označena time, da zglobni ležaj poluge 15 ima osovinu 16, koja omogućuje pomicanje poluge desno i lijevo, za pomicanje noževa i ležaj 17, koji donekle omogućuje pomicanje poluge gore i dole u svrhu, da se omogući prekid pomicanja noževa.

3.) Kosilica, odnosno žetelica, u zahtjevima pod 1.) i 2.), označena time, da se prekid pomicanja noževa postizava pritiskom poluge 26 na pločicu 22, čim se usljed štapića 24 pritisne pločica 23 na duži krak poluge 15 na način, da iz helikoidalnog žljeba cilindra 12 udalji kuglicu 18 i time prekine djelovanje okretanja cilindra 12 na polugu 15.

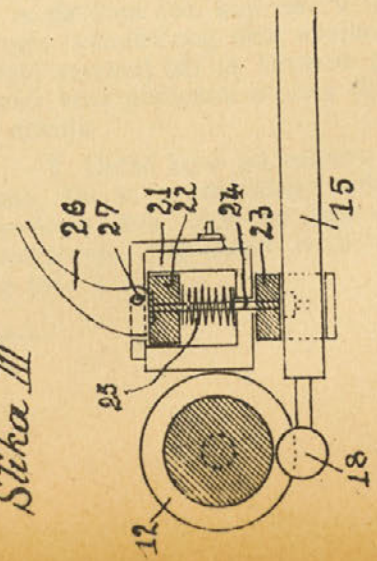
Slika II

Slika I

Slika III

Ad patent broj 11273

